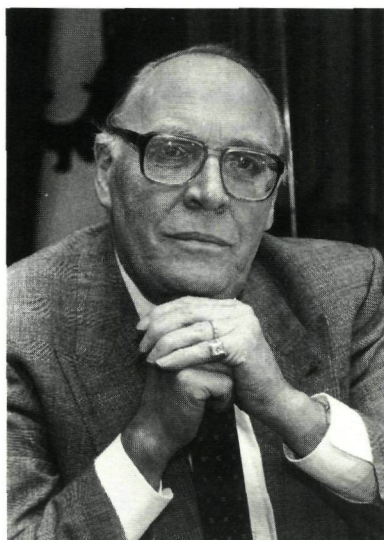

I n h o u d

7	L.G. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting <i>Woord vooraf</i>
9	G. De Boe <i>Inleiding</i>
11-18	D. Huyge <i>The "Venus" of Laussel in the Light of Ethnomusicology</i>
19-30	G. Vynckier & K. Maes <i>Enkele mesolithische sites tussen Gete en Herk (Gem. Herk-de-Stad)</i> Mesolithic Sites between the Gete and Herk (municipality of Herk-de-Stad, province of Limburg)
31-54	D. Huyge (met de medewerking van Y. David) <i>"De Holsteen" te Zonhoven : geo-archeologie van een prehistorisch landschap</i> "De Holsteen" at Zonhoven (province of Limburg): geoarchaeology of a prehistoric landscape
55-73	L. Van Impe & G. Creemers <i>Aristokratische graven uit de 5de/4de eeuwen v. Chr. en Romeinse cultusplaats op de "Rieten" te Wijshagen (gem. Meeuwen-Gruitrode)</i> Tombes aristocratiques des 4e/5e siècles av. J.C. et lieu de culte (?) de l'époque romaine à Wijshagen (comm. de Meeuwen-Gruitrode, province du Limbourg)
75-77	M. Pieters & W. De Swaef <i>Vondsten uit de Late IJzertijd en uit de Romeinse periode te Meldert (gem. Aalst)</i> Late Iron Age and Roman Finds in Meldert (municipality of Aalst, province of East-Flanders)
79-84	A. Ervynck <i>De huisdierfauna uit de Late IJzertijd te Meldert (gem. Aalst)</i> Domestic Fauna of Late Iron Age in Meldert (municipality of Aalst, province of East-Flanders)
85-106	G. Cuyt (met een bijdrage van T. Paredis) <i>Een inheemse nederzetting uit de vroeg-Romeinse tijd te Wijnegem</i> An Early Roman Native Settlement at Wijnegem (province of Antwerp)
107-124	A. Vanderhoeven, G. Vynckier & P. Vynckier <i>Het oudheidkundig bodemonderzoek aan de Kielenstraat te Tongeren. Interimverslag 1987</i> Rescue Excavations at the 'Kielenstraat' in Tongeren (province of Limburg). Interim Report 1987
125-128	M. Pieters <i>Een vierde Romeinse waterput te Burst (gem. Erpe-Mere)</i> A Fourth Roman Well in Burst (municipality of Erpe-Mere, province of East-Flanders)

129-133	A. Ervynck, K. Desender & M. Pollet <i>Organische resten uit de waterput D te Burst (gem. Erpe-Mere)</i> Organic Remains from Well D in Burst (municipality of Erpe-Mere, province of East-Flanders)
135-139	L. Beeckmans <i>Enkele vroegere vondsten uit de Gallo-Romeinse vicus van Kester (gem. Gooik)</i> Old Finds from the Roman Vicus in Kester (municipality of Gooik, province of Brabant)
141-144	J.P. Parent, M. Pieters & A. Ervynck <i>Romeinse vondsten te Zingem</i> Roman Finds from Zingem (province of East-Flanders)
145-180	P. De Paepe & L. Van Impe <i>Historical Context and Provenancing of Late Roman Hand-Made Pottery from Belgium, the Netherlands and Germany - First Report</i>
181-196	Y. Hollevoet <i>Een vroeg-middeleeuwse nederzetting aan de Hoge Dijken te Roksem (gem. Oudenburg)</i> An Early Medieval Settlement in Roksem-Hoge Dijken (municipality of Oudenburg, province of West-Flanders)
197-206	J. De Meulemeester & M. Dewilde (met een bijdrage van P. Van der Plaetsen & A. Ervynck) <i>De Godelievemotte en de middeleeuwse versterkingen te Gistel</i> The "Godelieve"-motte and the mediaeval fortifications in Gistel (province of West-Flanders)
207-212	R. Annaert & L. Van Impe <i>Het "Prinsenhof" te Kuringen (Stad Hasselt)</i> The Castle of the Counts of Loon in Kuringen (municipality of Hasselt, province of Limburg)
213-230	M. Dewilde & J. De Meulemeester <i>De opgravingscampagnes van 1987 en 1988 in de Onze-Lieve-Vrouw-Ten Duinenabdij te Koksijde</i> Excavations in the Duinen Abbey at Koksijde (province of West-Flanders) in 1987 and 1988
231-235	M. Dewilde <i>Enkele losse vondsten uit de Onze-Lieve-Vrouw-Ten Duinenabdij te Koksijde</i> A few stray finds from the Duinen Abbey at Koksijde (province of West-Flanders)
237-256	B. Roosens <i>Archeologisch en bouwhistorisch onderzoek van de Sint-Pieterskerk te Puurs</i> Etude archéologique et architecturale de l'église Saint-Pierre à Puurs (province d'Anvers)

Woord vooraf

In het kader van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten werd besloten tot de regionalisering van de "Nationale Dienst voor Opgravingen", één van de elf nationale wetenschappelijke instellingen. De opdeling en overdracht van de Vlaamse vleugel van de N.D.O. werd effectief op 1 augustus 1989.

Het was echter onmiddellijk duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap concrete maatregelen zou moeten nemen om een efficiënt beleid inzake het beheer en de bescherming en wetenschappelijk onderzoek van zijn archeologisch patrimonium op een aanvaardbaar peil te kunnen verzekeren. Mede door het uitblijven van een aangepaste wetgeving inzake bescherming van dit archeologisch patrimonium waren de middelen, personeelsformatie en huisvesting van de N.D.O. totaal ontoereikend gebleven.

Als Gemeenschapsminister bevoegd voor het oudheidkundig erfgoed wenste ik evenwel volledige verantwoordelijkheid op te nemen inzake het beheer, de bescherming en onderzoek van deze intussen op dramatische wijze aangetaste sector. In het kader van de hervorming van de Diensten van de Vlaamse Gemeenschap werden een aantal concrete beslissingen getroffen om de grote achterstand tegenover nagenoeg alle overige landen van Europa te verhelpen.

Eerst en vooral werd op mijn voorstel geopteerd voor de omvorming van de "Dienst voor Opgravingen" tot het "Instituut voor het Archeologisch Patrimonium", met behoud van zijn statuut van autonome weten-

schappelijke instelling. Beheer en bescherming van het bodemarchief kunnen immers niet van het wetenschappelijk onderzoek gescheiden worden. Op mijn voordracht keurde de Vlaamse Executieve op 5 juni 1991 het Besluit goed houdende instelling en organisatie van dit instituut, dat administratief is ingedeeld bij de Directeur-Generaal van de Administratie van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, in het Departement Leefmilieu en Infrastructuur. De opdrachten van dit instituut stemmen in grote lijnen overeen met deze van de zusterinstellingen in de buurlanden en kunnen kort als volgt omschreven worden: het beleid inzake het beheer en de bescherming van het archeologisch patrimonium in Vlaanderen voorbereiden en uitvoeren en zelf wetenschappelijke opzoekingen en studies van dit archeologisch patrimonium verrichten.

Op dezelfde dag werd tevens een nieuwe personeelsformatie voor het Instituut goedgekeurd. Het omvat 22 eenheden: naast negen leden van wetenschappelijk personeel zijn ook diverse administratieve en technische krachten voorzien, noodzakelijk voor de uitvoering van de opdrachten van de instelling. Het komt er nu op aan dit personeelskader zo snel mogelijk in te vullen.

Een grote inspanning werd intussen reeds geleverd om door het afsluiten van Gesco-conventies in de meest directe personeelsbehoeften van het Instituut te voorzien. Niet alleen werd de conventie verlengd die o.m. een voortzetting van het grootschalige en zeer arbeidsintensieve noodonderzoek in de Romeinse stadskern van Tongeren verzekert.

Twee nieuwe conventies laten de aanwerving toe van tijdelijke werkkrachten vereist voor het uitvoeren van opgravingen, en van wetenschappelijk, technisch en administratief personeel voor het uitvoeren van specifieke opdrachten.

De dotatie van het Instituut, die thans 18,2 milj. bedraagt, kan integraal voor de werking van de instelling en voor de loonlasten van het contractueel personeel aangewend worden.

Binnenkort zal eveneens de huisvesting van het Instituut verzekerd zijn. Een aangepast gebouw werd ingehuurd te Zellik en kan vanaf januari 1992 betrokken worden. Daarnaast heeft de instelling zelf ook reeds gezorgd voor een meer bestendige huisvesting van enkele buitendiensten, die een zekere decentralisatie van de werking naar de provincies toelaten. Zo is een ploeg in West-Vlaanderen gevestigd in De Blankaert te Woumen (Diksmuide), een ploeg in Oost-Vlaanderen op de opgravingswerf te Ename (in samenwerking met de Stad Oudenaarde) en een ploeg in Limburg te Tongeren.

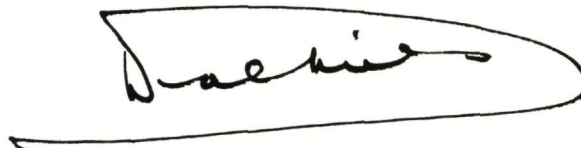
Deze beslissingen die tijdens de komende maanden concreet moeten worden uitgewerkt, zullen het Instituut toelaten zich te ontplooiën en voortaan opdrachten en taken aan te pakken, waarvoor in het verleden de middelen ontoereikend waren. Na twee moeilijke jaren zullen zij ongetwijfeld een positieve kentering teweeg brengen, die wel

nog bescheiden is in vergelijking met de situatie in de buurlanden, maar toch een belangrijke stap in de goede richting vertegenwoordigt.

Het voeren van een concreet en efficiënt beleid inzake het beheer en de bescherming van ons archeologisch patrimonium is evenwel gedoemd om mank te blijven lopen zolang ook in Vlaanderen geen specifieke wetgeving is uitgevaardigd. Het ontbreken van wettelijke bepalingen heeft ongetwijfeld een uiterst negatief effect op de mogelijkheden om een degelijk wetenschappelijk onderzoek van dat patrimonium te kunnen verzekeren. Ik heb het initiatief genomen een ontwerp van decreet op te stellen, dat aan de Vlaamse Executieve werd voorgelegd. Dit ontwerp sluit volledig aan bij de bepalingen van de "Europese Conventie tot Bescherming van het Archeologisch Patrimonium" van 1969 en bij de internationaal geldende normen die in de overige landen van Europa reeds vóór tientallen jaren in wetteksten zijn omgezet. Het werd door de Vlaamse Executieve voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

Ik druk hier de wens uit dat mijn opvolger dit ontwerp weer zal opnemen en met spoed bij de Vlaamse Raad indienen. Op deze wijze zal ook het Vlaams oudheidkundig erfgoed legaal beschermd worden.

Ik wens het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium een bloeiende toekomst toe.

L.G. WALTNIEL
Gemeenschapsminister van
Ruimtelijke Ordening en Huisvesting

Inleiding

Bijna 4 jaar zijn vervlogen sinds het laatste deel van *Archaeologia Belgica* (III-1987) met een relatief kleine vertraging in het voorjaar 1988 verscheen. De uitgave van jaargang IV was voor het voorjaar 1989 gepland, maar zou nooit plaats vinden. Met de intussen genomen beslissing tot de regionalisering van de "Nationale Dienst voor Opgravingen" verdween ook het tijdschrift van deze voormalige nationale wetenschappelijke instelling.

De taken van de N.D.O. werden in Vlaanderen voortgezet door de "Dienst voor Opgravingen", in afwachting dat deze in het kader van de reorganisatie van de Diensten van de Vlaamse Gemeenschap zijn volwaardige plaats en functie toebedeeld kreeg. Van enige publicatie van onderzoeksresultaten kwam tijdens de twee moeilijke jaren na de opsplitsing niets in huis, alhoewel een aantal manuscripten intussen reeds was afgesloten. Nu met de omvorming van de "Dienst voor Opgravingen" tot het "Instituut voor het Archeologisch Patrimonium" ook zijn statuut van autonome wetenschappelijke instelling veilig gesteld is, diende de draad zo snel mogelijk terug te worden opgenomen.

Met dit eerste volume van *Archeologie in Vlaanderen* start het Instituut zijn nieuw tijdschrift, waarmee het ook een van zijn basisopdrachten kan uitvoeren, nml. de publicatie van wetenschappelijke rapporten en studies. Hiermede wordt zeker niet de grote achterstand opgehaald die onze instelling op het vlak van studie en publicatie van haar opgravingsresultaten heeft opgelopen. Dit is een algemeen probleem waarmee heel wat

archeologische onderzoekscentra in vele landen te kampen hebben. De ruimere middelen en personeelsformatie die het Instituut nu toebedeeld kreeg laten evenwel toe meer opdrachten en taken aan te pakken dan voordien mogelijk was. Het ophalen van de achterstand op het gebied van publicaties behoort tot de prioritaire taken waarvoor op korte termijn een grote inspanning zal geleverd worden. Met de thans op stapel staande rapporten zal *Archeologie in Vlaanderen* tijdens de eerstvolgende jaren zeker niet met een gebrek aan kopij te kampen hebben en kan zelfs een substantiële volumevermeerdering in het vooruitzicht gesteld worden. Voor grotere opgravingsverslagen en studies wordt tevens de uitgave van een monografieënreeks gepland.

Wij zullen hier niet verhehlen dat het onze ambitie is *Archeologie in Vlaanderen* tot het voornaamste archeologische tijdschrift in Vlaanderen uit te bouwen. Om dit te verwezenlijken wil het "Instituut voor het Archeologisch Patrimonium", zoals de "Nationale Dienst voor Opgravingen" in het verleden, de publicatiemogelijkheden in zijn tijdschrift niet uitsluitend voor de eigen wetenschappelijke medewerkers reserveren. Ook verslagen en studies van onderzoekers uit andere geledingen van de Vlaamse archeologie komen voor opname in aanmerking, ook wanneer het onderzoek niet in samenwerking met of met de steun van het I.A.P. is uitgevoerd. Daarenboven willen wij eveneens aan jonge vorsers de mogelijkheid bieden om de resultaten van hun onderzoek gepubliceerd te zien.

Meerdere van deze externe bijdragen zijn reeds in deze eerste jaargang opgenomen. Zij zijn de weerslag van een jarenlange positieve samenwerking met diverse personen en instellingen, die het Instituut in de toekomst verder wenst uit te bouwen. Hier weze dan in het bijzonder de positieve samenwerking vermeld met het Laboratorium voor Prehistorie van de K.U. Leuven en met de Laboratoria voor Paleontologie en voor Aardkunde van de Universiteit Gent. De bijdrage van de "Antwerpse Vereniging voor Romeinse Archeologie" is tevens een positieve bekroning van een van de opdrachten van onze instelling is, nml. de begeleiding van *bona fide* vrijetijdsarcheologen. Zij illustreert de positieve inbreng van verenigingen aan het archeologisch onderzoek.

Met dit nieuwe tijdschrift beogen wij op de eerste plaats de resultaten van ons onderzoek aan collega's en direct geïnteresseerden in eigen land voor te stellen. Daarom is en blijft het Nederlands de voertaal. Men mag daarbij evenwel niet uit het oog verliezen dat dit de toegankelijkheid van de geboden informatie buiten ons taalgebied zeer sterk begrenst, wat de internationale uitstraling van het Instituut en van zijn onderzoek beperkt. De opname van artikels in het Engels,

Frans of Duits kan hier iets aan verhelpen. Onze basisoptie blijft evenwel de publicatie in het Nederlands, met de opname van een *summary* of *résumé* en de vertaling van de onderschriften bij illustraties en van de essentiële elementen in de tabellen. Deze *résumés* zijn in deze eerste jaargang nog van beperkte omvang, maar zullen in de toekomst ongetwijfeld verder uitgebreid worden.

Jaargang I van *Archeologie in Vlaanderen* is een eerste stap van het nieuwe "Instituut voor het Archeologisch Patrimonium" van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van wetenschappelijke publicaties. In co-uitgave met de v.z.w. "Stichting Archeologisch Patrimonium" is intussen reeds een voortzetting van de kroniek *Archeologie* van het voormalige "Nationaal Centrum voor Oudheidkundige Opgravingen in België" verzekerd. Een derde luik blijft nog aan te pakken, nml. de presentatie van de resultaten van het archeologisch onderzoek en van ons archeologisch patrimonium aan een ruimer publiek onder de vorm van vulgariserende publicaties. Ook op dit vlak staan concrete plannen ter realisatie, zowel door het I.A.P. als in samenwerking met andere instellingen of verenigingen.

Dr. Guy De Boe
Directeur

Wij betuigen onze oprechte dank aan collega Prof. Dr. Fr. Verhaeghe voor zijn gewaardeerde medewerking bij de redactie of correctie van teksten in het Engels.